

جدایی و پیوند دوباره بخش های مختلف یک قانون

بررسی روند تقنینی قانون آیین دادرسی کیفری "جدید"

قانون آیین دادرسی کیفری "جدید" شامل قانون ۵۷۰ ماده ای آیین دادرسی کیفری مصوب ۴ اسفند ۱۳۹۲ کمیسیون حقوقی و قضائی مجلس شورای اسلامی به انضمام مواد ۵۷۱ تا ۷۰۹ الحاقی به آن طی طرح ۱۳۹ ماده ای با عنوان "آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی" مصوب ۸ مهر ۱۳۹۳ این کمیسیون است

زمان لازم الاجرا شدن کلیت این قانون جدید، اول تیر ۱۳۹۴ است

نویسنده: سیاوش هوشیار

قانون آیین دادرسی مدنی در جلسه مورخ ۴ اسفند ۱۳۹۲ کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی تصویب شد (شماره ۲ و ۳ تصویر شماره یک)، آقای علی لاریجانی رییس مجلس شورای اسلامی طی نامه شماره ۱۶۵۲/۹۹ مورخ ۲۰ فروردین ۱۳۹۳ قانون آیین دادرسی کیفری را برای اجرا به رییس جمهور ابلاغ کرد (شماره ۱ تصویر شماره یک)، رییس جمهور هم طی نامه شماره ۳۲۳۲ مورخ اول اردیبهشت ۱۳۹۳ این قانون را برای اجرا به وزیر دادگستری ابلاغ نمود (شماره ۴ تصویر شماره یک) و نهایتاً این قانون در ویژه نامه قوانین شماره ۶۷۶ روزنامه رسمی شماره ۲۰۱۳۵ سال هفتم چهارشنبه ۳ اردیبهشت ۱۳۹۳ منتشر شد (شماره ۵ تصویر شماره یک)

ویژه قوانین و مقررات (۶۷۶)

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

قوه قضائیه

چهارشنبه سوم اردیبهشت ماه ۱۳۹۳
سال هفتم شماره ۲۰۱۳۵

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی - رویه‌های قضایی - عهدنامه‌ها - آییننامه‌ها
تک شماره ۱۰۰ تومان
تصویب‌نامه‌ها - تصمیم‌نامه‌ها - اساسنامه‌ها و آگهیها
WWW.BRK.IR
WWW.DASTOUR.IR

صفحه	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء و وحدت رویه)	تاریخ تصویب	دستگاه اجراء کننده
۱	قانون آیین دادرسی کیفری	۱۳۹۳/۱۲/۴	وزارت دادگستری
۳۱	بخشنامه شماره ۱۳۹۳/۱/۳۱-۹۰۰۰/۵۰۲۷/۱۰۰	۱۳۹۳/۱/۳۱	واحداهای قضایی و دادسراهای سراسر کشور
۳۱	اصلاح تصویب‌نامه شماره ۵۷۳۲۲/ت/۲۷۵۱۸-هـ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۹	۱۳۹۳/۱/۲۰	وزارت راه و شهرسازی - وزارت کشور
۳۲	مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر کاریز	۱۳۹۳/۱۲/۵	شورای شهرسازی و معماری خراسان رضوی
۳۲	مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص الحاق اراضی به محدوده ۵ هکتار به محدوده شهر شوسف (جهت تأمین اراضی موردنیاز مسکن مهر)	۱۳۹۳/۱۲/۱۹	شورای شهرسازی و معماری خراسان جنوبی
۳۲	مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص اصلاحیه الحاق ۳/۵ هکتار از اراضی به محدوده شهر مود جهت تأمین اراضی موردنیاز مسکن مهر	۱۳۹۳/۱۲/۱۹	شورای شهرسازی و معماری خراسان جنوبی

قوانین و مقررات عمومی

شماره ۹۹/۱۶۵۲
حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران
عطف به نامه شماره ۳۸۶۴۹/۱۹۴۱۷۳ مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۴ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون آیین دادرسی کیفری مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۴ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی مطابق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی ارجاع گردیده بود، پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۹ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

شماره ۳۳۳۲
وزارت دادگستری
در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «قانون آیین دادرسی کیفری» که در جلسه علنی مورخ نوزدهم بهمن ماه یکپزار و سیصد و نود

با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت گردید و در جلسه مورخ چهارم اسفندماه یکپزار و سیصد و نود و دو کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی مطابق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب و در تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۶ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۹۹/۱۶۵۲ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است، به پیوست جهت اجرا ابلاغ می‌گردد. رئیس جمهور - حسن روحانی

قانون آیین دادرسی کیفری

بخش اول - کلیات
فصل اول - تعریف آیین دادرسی کیفری و اصول حاکم بر آن
ماده ۱- آیین دادرسی کیفری مجموعه مقررات و قواعدی است که برای کشف جرم، تعقیب متهم، تحقیقات مقدماتی، میانجیگری، صلح میان طرفین، نحوه رسیدگی، صدور رای، طرق اعتراض به آراء، اجرای آراء، تعیین وظایف و اختیارات مقامات قضایی و ضابطان دادگستری و رعایت حقوق متهم، زنده‌بده و جامعه وضع می‌شود.
ماده ۲- دادرسی کیفری باید مستند به قانون باشد، حقوق طرفین دعوی را تضمین کند و قواعد آن نسبت به اشخاصی که در شرایط مساوی به سبب ارتکاب جرائم مشابه تحت تعقیب قرار می‌گیرند، به صورت یکسان اعمال شود.
ماده ۳- مراجع قضایی باید با بی‌طرفی و استقلال کامل فعالیت کنند و هیچ‌یک از آنها در کوتاه‌ترین مهلت ممکن، رسیدگی و تصمیم مقتضی اتخاذ نماید. هیچ‌یک از آنها به‌سبب باعث ایجاد اختلال یا طولانی شدن فرآیند دادرسی کیفری نمی‌شود، حلاً حل‌المسائل می‌کنند.

www.Ekhtebare.com

طبق ماده ۵۶۹ [قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲](#)، زمان لازم الاجرا شدن آن شش ماه پس از انتشار در روزنامه رسمی تعیین شده بود .

ماده ۵۶۹ [قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲](#): " این قانون شش ماه پس از انتشار در روزنامه رسمی لازم الاجرا می شود " .

با توجه به مفاد ماده ۴۴۳ [قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب \(در امور مدنی\) مصوب ۱۳۷۹](#) موعده شش ماهه مقرر در ماده ۵۶۹ مذکور را باید ۱۸۰ روز از تاریخ انتشار در روزنامه رسمی در نظر گرفت، که بر این اساس با احتساب روز سوم اردیبهشت ۱۳۹۳ به عنوان تاریخ انتشار قانون آیین دادرسی کیفری در روزنامه رسمی، روز ۲۹ مهر ۱۳۹۳ را باید زمان لازم الاجرا شدن این قانون دانست .

ماده ۴۴۳ [قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب \(در امور مدنی\) مصوب ۱۳۷۹](#): " از نظر احتساب موارد قانونی، سال دوازده ماه، ماه سی روز، هفته هفت روز و شبانه روز بیست و چهار ساعت است " .

با وجود سپری شدن زمان مقرر برای اجرای این قانون اخباری مبنی بر تعویق اجرای قانون آیین دادرسی کیفری جدید منتشر می شد ولی هیچ اطلاعاتی در مورد [مبنای حقوقی و قانونی تعویق در اجرای قانون](#) عنوان نمی شد، که این مساله مخصوصا [موجب سردرگمی داوطلبان آزمون های حقوقی شده بود](#). در اخبار تعویق زمان لازم الاجرا شدن قانون آیین دادرسی کیفری، [زمان اجرای قانون موکول به اول تیر ۱۳۹۴ عنوان می شد](#) .

غلامحسین اسماعیلی رییس کل دادگستری استان تهران در [گفتگوی خود با خبرگزاری تسنیم](#) که ۱۰ مهر ۱۳۹۳ انجام شد به موضوع اعمال اصلاحاتی در لایحه آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح اشاره کرد که بر اساس آن اجرای کل قانون آیین دادرسی کیفری تا اول تیر ۱۳۹۳ به تعویق می افتد .

بخش ششم و هشتم متن اولیه ۷۰۰ ماده ای لایحه آیین دادرسی کیفری که در تاریخ ۲ خرداد ۱۳۹۰ به تصویب کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی رسیده بود به آیین دادرسی جرایم نیروها ی مسلح و آیین دادرسی الکترونیک اختصاص یافته بود (تصویرهای شماره ۲ و ۳)

شماره: ۲۷۰/۷۳۶۳۲

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۲/۰۳

پست:

تبصره - آیین نامه این ماده در مورد جرائم در صلاحیت سازمان قضائی نیروهای مسلح، توسط رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و رئیس سازمان قضائی نیروهای مسلح و با همکاری مراجع مذکور در صدر این ماده تهیه می شود و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۵۵۸ - چنانچه قلمتگاه اشخاص مشمول تعلیق اجرای مجازات، آزادی مشروط، تعیین صدور حکم، نظام نیمه آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه های الکترونیکی، در حوزه قضائی دیگری غیر از حوزه قضائی دادگاه صادرکننده رأی باشد، اشخاص مذکور می توانند اجرای تصمیم مذکور را در محل اقامت خود تقاضا نمایند. در این صورت قاضی مجری حکم یا اعطاء نیابت به قاضی اجرای احکام حوزه اقامت آنان، تمامی دستورهای دادگاه و واحد اجرای احکام و شرایط مقرر در رأی را به قاضی مجری نیابت اعلام می نماید و موارد مذکور، تحت نظارت قاضی مرجع الیه اجراء می شود.

بخش ششم - آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح

فصل اول - کلیات

ماده ۵۵۹ - سازمان قضائی نیروهای مسلح که به اختصار سازمان قضائی نامیده می شود، شامل دادسرا و دادگاههای نظامی به شرح مواد آتی است.

ماده ۵۶۰ - رئیس سازمان قضائی از بین قضائی که حداقل پانزده سال سابقه خدمت قضائی دارند توسط رئیس قوه قضائیه منصوب می شود.

ماده ۵۶۱ - رئیس سازمان قضائی علاوه بر ریاست اداری و نظارت بر کلیه سازمان های قضائی استانها، ریاست شعبه اول دادگاه تجدیدنظر نظامی استان تهران را برعهده دارد و می تواند یک نفر قائم مقام و به تعداد لازم معاون داشته باشند.

تبصره - ایجاد تشکیلات قضائی و اداری در سازمان قضائی و انتصابات قضات سازمان و تغییر سمت یا محل خدمت آنان به پیشنهاد رئیس سازمان و موافقت رئیس قوه قضائیه است.

شماره: ۲۷۰/۷۳۶۳۲

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۲/۰۳

جستجو: _____

بخش

ماده ۶۵۶- تمام مراجع قضائی موضوع این قانون مکلفند با توجه به نوع دعوی به تخصص شعبه یا شعبی از مراجع قضائی برای رسیدگی تخصص اقدام کنند.

تبصره- شیوه تشکیل شعب تخصصی مراجع قضائی اعم از حقوقی و کیفری موضوع این ماده به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط وزیر دادگستری تهیه می‌شود و پس از تأیید رئیس فوه قضائیه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۶۵۷- در اجرای تکالیف مقرر در تبصره ماده (۱۴۵)، تبصره ماده (۱۱۷)، مواد (۲۱۵)، (۳۱۷)، (۳۱۸)، (۳۸۱) و (۶۸۷) این قانون و در تمام مواردی که به موجب مقررات این قانون، انجام تحقیقات و یا هر اقدام دیگری، مستلزم پرداخت هزینه از سوی دولت است، اعتبار آن هر سال در ردیف مستقلی در بودجه کل کشور پیشینی منظور می‌شود.

بخش هشتم- آیین دادرسی جرائم رایانه‌ای و تشکیلات، زیرساختها و دادرسی الکترونیکی

فصل اول- آیین دادرسی جرائم رایانه‌ای

ماده ۶۵۸- علاوه بر موارد پیش‌بینی شده در دیگر قوانین، دادگاههای ایران صلاحیت رسیدگی به موارد زیر را دارند:

الف- داده‌های مجرمانه یا داده‌هایی که برای ارتکاب جرم به کار رفته‌اند که به هر نحو در سامانه‌های رایانه‌ای و مخبرانی یا حامله‌های داده موجود در قلمرو حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران ذخیره شود.

ب- جرم از طریق نارنماهای (وب سایت‌های) دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران (۱۳) ارتکاب یابد.

ب- جرم توسط هر ایرانی یا غیر ایرانی در خارج از ایران علیه سازمان‌های رایانه‌ای و مخبرانی و وبسایت‌های مورد استفاده یا تحت کنترل قوای سه گانه یا نهاد رهبری یا نمایندگی‌های رسمی دولت یا هر نهاد یا مؤسسه‌ای که خدمات عمومی ارائه

تصویر شماره ۳ - بخش هشتم متن اولیه لایحه آیین دادرسی کیفری با عنوان "آیین دادرسی جرائم رایانه ای و تشکیلات و

زیرساخت ها و دادرسی الکترونیکی"

شورای نگهبان پس از بررسی لایحه آیین دادرسی کیفری در چند مرحله ایراداتی به این لایحه وارد و آن را به مجلس شورای اسلامی عودت داد، با این حال در ۶۳ مورد ایرادات مرحله نخست در تاریخ ۲۳/۱۲/۱۳۹۰ و ۱۳ مورد ایرادات بخش نخست مرحله دوم مورخ ۲۵/۳/۱۳۹۱ در مرحله دوم بررسی لایحه در شورای نگهبان، ایرادات در دو بخش اعلام شدند، شورای نگهبان به بخش های مربوط به جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیک ورود نکرد، البته شورای نگهبان در انتهای ایرادات مرحله نخست و بخش نخست مرحله دوم صراحتاً به اشکالات عدیده و ابهامات دیگری " که متعاقباً اعلام خواهند شد اشاره نموده بود، و "متعاقباً" شورای نگهبان در تاریخ ۲۳/۷/۱۳۹۱ ۲۰ مورد ایراد دیگر و ۱۸ تذکر درباره لایحه آیین دادرسی کیفری را اعلام نمود که در بند نوزدهم و بیستم آن به بخش ششم و هشتم از این جهت که این دو بخش از سوی مجلس شورای اسلامی و به عنوان طرح ارائه شده اند و نباید همراه با لایحه آیین دادرسی کیفری مورد بررسی قرار می گرفته اند ایراد شده بود (تصویر شماره ۴)

۱۹- علاوه بر ایرادات و ابهامات متعددی که در بخش‌های ششم و هشتم این مصوبه با عنوان «آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح» و «آیین دادرسی جرائم رایانه‌ای و تشکیلات، زیرساخت‌ها و دادرسی الکترونیکی» وجود دارد، از آنجا که این بخش‌ها جزء لایحه نبوده و طرح موضوع اصل ۷۴ قانون اساسی نیز نمی‌باشند و پیشنهاد و اصلاحات مذکور در اصل ۷۵ نیز در آنها صدق نمی‌کند و

(ماده ۴ از ۴ ماده)

شماره: ۹۱,۳۰۴۸۳۲۸
تاریخ: ۱۳۹۱/۷/۲۴
پست:
فبقتبندی:

جمهوری اسلامی ایران
برستعالی

شورای نگهبان
قائم مقام دبیر

با اصلاح عرفی مواد مذکور در لایحه محسوب نمی‌شوند، مغایر اصول فوق‌الذکر شناخته شدند. همچنین مواد دیگر که به دو موضوع مربوط به این بخش‌ها ارتباط دارند باید با توجه به این ایراد اصلاح گردند.

۲۰- ماده ۷۰۰ با توجه به اصلاحاتی که در خصوص بخش‌های ششم و هشتم با عنوان «آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح» و «آیین دادرسی جرائم رایانه‌ای و تشکیلات، زیرساخت‌ها و دادرسی الکترونیکی» به عمل می‌آید باید اصلاح گردد.

www.Ekhtebare.com

تذکرات:

تصویر شماره ۴ - ایراد شورای نگهبان به بخش ششم و هشتم لایحه آیین دادرسی کیفری

بر این اساس مجلس شورای اسلامی برای تامین نظر شورای نگهبان با حذف بخش‌های ششم «آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح» و هشتم «آیین دادرسی جرائم رایانه‌ای و تشکیلات و زیرساخت‌ها و دادرسی الکترونیکی»؛ این دو بخش را در قالب طرحی مستقل در دستور کار قرار داد (تصویر شماره ۵)

مجلس شورای اسلامی
مجلس شورای اسلامی
رئیس

پیوست

شماره: ۹۹/۲۳۶۲۵
تاریخ: ۱۳۹۲/۴/۲۲

دادگستری مصوب ۱۳۵۷۳/۲۵، لایحه قانونی تشکیل دادگاههای عمومی مصوب ۱۳۵۸۷/۱۰ شورای انقلاب، لایحه قانونی راجع به ساموران سازمان قند و شکر که مأمور کشف و تعقیب جرائم مربوط به اخلاص کنندگان در امر عرضه، توزیع و یا فروش قند و شکر می‌شوند مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۱ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران، قانون تشکیل دادگاههای سیار مصوب ۱۳۶۷/۱، قانون تشکیل دادگاههای کیفری (بک و دو) و شعب دیوان عالی کشور مصوب ۱۳۷۴/۲۰، قانون تجدیدنظر آراء دادگاهها مصوب ۱۳۷۲/۵/۱۶، مواد (۱)، (۷)، (۸)، (۹)، (۱۶)، (۱۷)، (۲۲) و (۲۶) و تبصره (۱) از ماده (۲۸) در رابطه با امور کیفری و مواد (۳) و (۵)، بند (ج) و تبصره‌های (۱) و (۲) از ماده (۱۴) و (۱۸) و تبصره (۱) تا (۶) از ماده (۲۰) از قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۵، ماده (۱) از قانون نحوه اجرای محکومینای عالی مصوب ۱۳۷۷/۸/۱۰، قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور کیفری) مصوب ۱۳۷۸/۷/۲۸، ماده (۲۱) قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسؤلیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱، قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۸۷ و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها ملغی است.

به منظور رفع ایراد موضوع بند (۱۹) نظریه مورخ ۱۳۹۱/۷/۲۳ شورای محترم نگهبان نسبت به تهیه و تقدیم طرحی با عنوان «آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی» اقدام شده است.

اصلاحات فوق در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۸ کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی به تصویب رسید. یادآور می‌شود که مجلس در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ نوزدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و نود با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت نموده است.

علی اکبر جعفری

www.ekhtebare.com

تصویر شماره ۵ - اصلاحیه کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس مبنی بر بررسی مستقل آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و

دادرسی الکترونیکی

از این مرحله به بعد مسیر بررسی طرح "آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی" از لایحه آیین دادرسی کیفری جدا شد و لایحه آیین دادرسی کیفری با حذف دو بخش مذکور در قالب لایحه ۵۷۰ ماده ای نهایتاً مورد تایید شورای نگهبان قرار گرفت و به صورت قانون در آمد .

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جلسه ۱۸ فروردین ۱۳۹۲ بررسی طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی را بر اساس اصل ۸۵ قانون اساسی به کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی واگذار کردند، طرح ۱۳۹ ماده ای "آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی" در تاریخ ۲۹ بهمن ۱۳۹۲ توسط کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۹۳ مجلس شورای اسلامی اجرای موقت آن به مدت سه سال را تصویب کرد و نهایتاً در تاریخ ۳۱ اردیبهشت ۱۳۹۳ برای بررسی به شورای نگهبان ارسال شد (تصویر شماره ۶)

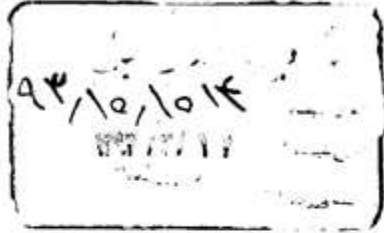

پیوست

شماره: ۲۰/۱/۱۳۱۴۴

تاریخ: ۱۳۹۳/۲/۳۱

پیوست:

حضرت آیت الله احمد جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی که طبق اصل هشتاد و پنج

(۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در جلسه روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۹

کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی تصویب و در جلسه

علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۸ مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال

موافقت گردیده است، به پیوست ارسال می گردد.

تصویر شماره ۶ - تصویب طرح مستقل آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی

ماده ۱۳۹ متن اولیه طرح مذکور مقرر می کرد که مواد این طرح به قانون آیین دادرسی کیفری ملحق بشود و

زمان لازم الاجرا شدن هر دو بخش را شش ماه پس از انتشار در روزنامه رسمی دانسته بود، احتمالاً در این

مقطع نمایندگان مجلس به طولانی شدن روند بررسی و تایید این طرح در شورای نگهبان توجه نداشته اند و

پیش بینی این بوده است که این طرح به فاصله کمی از قانون آیین دادرسی کیفری تایید خواهد شد، عبارت

بخش انتهایی ماده ۱۳۹ مذکور ابهام دارد و معلوم نیست که منظور قانون گذار این بوده که هر یک از این دو بخش شش ماه پس از انتشار همان بخش لازم الاجرا خواهند شد یا اینکه کل مجموعه واحد حاصل از الحاق طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و ... به قانون آیین دادرسی کیفری، شش ماه پس از انتشار بخش اخیر لازم الاجرا خواهد شد، با این حال به لحاظ منطقی می توان فرض لازم الاجرا شدن کل مجموعه شش ماه پس از انتشار بخش اخیر را مجری دانست و بر این اساس به هر حال زمان لازم الاجرا شدن قانون آیین دادرسی کیفری با توجه به اینکه این طرح پس از تایید لایحه آیین دادرسی کیفری در شورای نگهبان تصویب و به شورای نگهبان ارسال شد، به تعویق می افتاد (تصویر شماره ۷)

تصویر شماره ۷ - پیش بینی الحاق طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و ... با قانون آیین دادرسی کیفری و لازم الاجرا شدن هر دو آن ها شش ماه پس از انتشار در روزنامه رسمی

هر چند شورای نگهبان در ۳۳ مورد ایرادات مرحله نخست به طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی به ماده ۱۳۹ آن ایرادی نگرفته بود ولی کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی در اصلاحات انجام شده در مرحله دوم مصوب ۱۹ مرداد ۱۳۹۳ که طی نامه شماره ۲۰۱/۳۹۷۷۵ مورخ ۱۲/۶/۱۳۹۳ برای بررسی مجدد به شورای نگهبان ارسال شده بود، این ماده را هم اصلاح نمود. کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی در این مرحله با در نظر گرفتن اشکال ناشی از فاصله زمانی بین تصویب دو بخش قانون آیین دادرسی کیفری جدید شامل موادی که طی لایحه آیین دادرسی کیفری به تصویب رسیده بود و موادی که در قالب این طرح در جریان تصویب بود، تاریخ اول تیر ۱۳۹۴ را برای لازم الاجرا شدن مجموعه قانون آیین دادرسی کیفری جدید در نظر گرفت (تصویر شماره ۸)، اعمال این تغییر و تصریح تاریخ اول تیر ۱۳۹۴ در ماده ۱۳۹ را باید با در نظر گرفتن [انتشار خبر رایزنی رییس قوه قضائیه با اعضای کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی در مورد تعویق زمان اجرای قانون آیین دادرسی کیفری در جلسه روز ۲۲ تیر ۱۳۹۳ اعضای این کمیسیون با رئیس قوه قضائیه، مورد توجه قرار داد .](#)

شماره: ۲۹۲۲۵ / ۲۰۱
تاریخ: ۱۲ / ۱۲ / ۱۳۹۳
بسته: _____

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
رئیس

ماده (۱۳۹) به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می‌شود:

ماده ۱۳۹ - این قانون با رعایت ترتیب شماره مواد به عنوان بخشهای هفتم، هشتم، نهم و دهم قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ الحاق و بخش هشتم قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ به عنوان بخش یازدهم تعیین می‌شود و مقررات هر دو قانون از تاریخ ۱۳۹۴/۴/۱ لازم‌الاجراء است.

تبصره - در اجرای حکم این ماده شماره مواد این قانون و بخش هشتم قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ در زمان ابلاغ به دولت تعیین و اصلاح می‌شود.

اصلاحات فوق در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۹ کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی طبق اصل مشتاب و پنجم (۸۵) قانون اساسی به تصویب رسید. یادآوری می‌شود که مجلس در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و هشتم اردیبهشتماه یکهزار و سیصد و نود و سه با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت نموده است.

به
علی لاریجانی

www.ekhtebare.com

تصویر شماره ۸ - تعیین تاریخ اول تیر ۱۳۹۴ برای اجرای مجموعه قانون آیین دادرسی کیفری جدید

مجمع مشورتی حقوقی شورای نگهبان نیز در نظر اعلامی خود در مورد اصلاحات مرحله دوم کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی به این مطلب که کمیسیون با اصلاح ماده ۱۳۹ عملاً زمان لازم الاجرا شدن قانون آیین دادرسی کیفری را اصلاح کرده است، اشاره نمود، هر چند به این موضوع ایرادی وارد دانسته نشده

است، ولی عدم تعیین شماره مواد پس از الحاق به بخش اصلی قانون آیین دادرسی مدنی را از این جهت که عملاً ممکن است قانون گذاری به دولت واگذار بشود را واجد اشکال و دارای ایراد دانسته بود (تصویر شماره ۹)

اظهار نظر مجمع مشورتی حقوقی

اصلاح ماده (۱۳۹)

مجلس شورای اسلامی علاوه بر اصلاحات فوق که با توجه به تذکرات و ایرادات شورای نگهبان به عمل آمده بود، نسبت به اصلاح ماده (۱۳۹) هم اقدام نموده است که نحوه الحاق و ادغام این مصوبه در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ و شماره‌گذاری مواد آن‌ها را بیان نموده و همچنین تاریخ لازم‌الاجرا شدن هر دو قانون را تاریخ ۱۳۹۴/۴/۱ تعیین کرده و در واقع

تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون آیین دادرسی کیفری را اصلاح نموده است.

در این خصوص نکته‌ای که وجود دارد این است که به موجب تبصره ذیل این ماده شماره مواد این قانون و بخش هفتم قانون آیین دادرسی کیفری در زمان ابلاغ به دولت تعیین و اصلاح خواهد شد. چنین امری با توجه به اینکه نهایتاً مجلس به عنوان قانونگذار باید به تعیین ترتیب و اصلاح شماره مواد و احکام ذیل آنها بپردازد و تعیین و اصلاح ترتیب مواد می‌تواند منجر به اصلاح عبارتی و یا محتوایی احکام شود عدم تصویب آن از سوی مجلس مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی مبنی بر منع تفویض قانونگذاری می‌باشد. لذا با توجه به اینکه ذیل این تبصره مشخص نشده است که تعیین و اصلاح ترتیب مواد توسط مجلس صورت خواهد گرفت واجد ابهام مغایرت با اصل ۸۵ قانون اساسی می‌باشد.

تصویر شماره ۹ - نظر مجمع مشورتی حقوقی شورای نگهبان در مورد اصلاحات ماده ۱۳۹ طرح اولیه آیین دادرسی جرائم

نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی

متعاقباً شورای نگهبان در اعلام نظر مرحله دوم در مورد این طرح، در قالب یک تذکر به تعیین ترتیب و شماره مواد به صورت نهایی و ارائه آن به شورای نگهبان تاکید کرد (تصویر شماره ۱۰).

شماره: ۹۳/۱۰۲/۲۰۳۴	
تاریخ: ۹۳/۶/۲۳	شورای نگهبان
موضوع:	بسم تعالی
تقریبی:	

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۰۱/۳۹۷۷۵ مورخ ۱۳۹۳/۰۶/۱۲ و پیرو نامه شماره ۹۳/۱۰۲/۲۰۰۱ مورخ ۱۳۹۳/۰۶/۱۹:

طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی

که با اصلاحاتی در جلسه مورخ نوزدهم مرداد ماه یکهزار و سیصد و نود و سه به تصویب کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی بر اساس اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران رسیده است؛ در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۰۶/۱۹ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با توجه به اصلاحات به عمل آمده نظر این شورا به شرح زیر اعلام می گردد:

- ۱- در ماده ۱۱۰، اطلاق «عدم حضور یا امتناع از حضور»، در صورتی که تفتیش ضروری و فوری نباشد، اشکال شرعی دارد.
- ۲- قسمت اول اشکال بند ۲۸ قیل این شورا در خصوص مغایرت ماده ۱۲۷ با اصل ۸۵ قانون اساسی کماکان به قوت خود باقی است.
- ۳- در بند (ب) ماده ۱۳۰، علی رغم اصلاح به عمل آمده، اشکال سابق این شورا کماکان به قوت خود باقی است.
- ۴- در ماده ۱۳۸، متن ادغام شده ارسال تا اظهار نظر ممکن گردد.

تذکرات:

- ۱- در تبصره ۴ ماده ۲۸، واژه «ضابط آن» به «ضابطان» اصلاح شود.
- ۲- در بند (ح) ماده ۵۴، واژه «شرار» به «اشرار» اصلاح گردد.
- ۳- در تبصره ۲ ماده ۸۸، واژه های «کد پستی» و «کد ملی»، با توجه به اصل ۱۵ قانون اساسی باید اصلاح گردد.
- ۴- لازم است مفاد قسمت اول ماده ۱۳۹، با اصلاحاتی که در اجرای اشکالات معموله در این نامه انجام می شود اعمال و همزمان به این شورا ارسال گردد.

محمدرضا علیزاده
قائم مقام دبیر شورای نگهبان

www.Ekhtebare.com

تصویر شماره ۱۰ - تاکید شورای نگهبان بر اعمال اصلاحات مربوط به ترتیب و شماره نهایی مواد

کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی در دومین مرحله از اصلاح طرح ارائه شده اولیه، برای تامین نظر شورای نگهبان مواد ۱ تا ۱۳۹ طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی، را در ادامه مواد قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ از شماره ۵۷۱ تا ۷۰۹ شماره گذاری نمود و بر خلاف نظم پیش بینی شده در اصلاح مرحله قبل پنج بخش طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی را به ترتیب به عنوان بخش های هشتم تا یازدهم قانون آیین دادرسی کیفری جدید شماره گذاری نمود (تصویر شماره ۱۱)، با تعیین ترتیب مواد به این شکل در قانون آیین دادرسی کیفری نهایی، دو ماده ۵۶۹ که شش ماه پس از انتشار در روزنامه رسمی را زمان لازم الاجرا شدن می داند و ماده ۷۰۹ که تاریخ اول تیر ۱۳۹۴ را زمان لازم الاجرا شدن می داند همزمان خواهیم داشت، البته بی تردید با توجه به تاخر ماده ۷۰۹ حکم این ماده ناسخ حکم ماده ۵۶۹ خواهد بود. مجمع مشورتی حقوقی شورای نگهبان نیز به این ایراد در نظریه خود اشاره نموده است (تصویر شماره ۱۲)، علاوه بر این شماره گذاری و ترتیب مواد در اصلاحیه آخر کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی حاوی نوعی شتاب زدگی به نظر می رسد از جمله اینکه علاوه بر حذف مواد ۶۹۵ و ۶۹۷ این طرح در همین اصلاحیه، باز هم ترتیب شماره گذاری مواد بدون در نظر گرفتن حذف این مواد ادامه یافته است و عملاً همچنان دو شماره به مواد حذف شده اختصاص دارد!، با این حال نهایتاً شورای نگهبان طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی را با اصلاحاتی که انجام شده بود را مغایر قانون اساسی و شرع تشخیص نداد و در تاریخ ۳۰ مهر ۱۳۹۳ آن را تایید نمود (تصویر شماره ۱۳) (تا به عنوان بخشی از قانون آیین دادرسی کیفری جدید حیات قانونی بیابد و ضمناً به عنوان مستند قانونی تعویق زمان اجرای کلیت قانون آیین دادرسی کیفری جدید ۷۰۹ ماده ای جلوه نماید .

شماره: ۲۰۱/۵۰۱۶۷

تاریخ: ۱۳۹۳/۷/۲۸

بیت:

بیت

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
رئیس

قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ به عنوان بخش یازدهم تعیین می‌شود و مقررات هر دو قانون از تاریخ ۱۳۹۴/۴/۱ لازم‌الاجراء است.

تبصره- در اجرای حکم این ماده شماره مواد این قانون و بخش هفتم قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ در زمان ابلاغ به دولت تعیین و اصلاح می‌شود.

ماده (۷۰۹) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۰۹- این قانون با رعایت ترتیب شماره مواد به عنوان بخشهای هشتم، نهم، دهم، یازدهم و دوازدهم قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ الحاق و مقررات هر دو قانون از تاریخ ۱۳۹۴/۴/۱ لازم‌الاجراء است.

اصلاحات فوق در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۷/۸ کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی به تصویب رسید. یادآوری می‌شود که مجلس در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و هشتم اردیبهشت‌ماه یکهزار و سیصد و نود و سه با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت نموده است.

(۱)

علی لاریجانی

www.Ekhtebars.com

تصویر شماره ۱۱ - آخرین مرحله اصلاح لایحه در کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس و ترتیب شماره مواد جدید

اظهار نظر مجمع شورتی حقوقی

نکته قابل توجه دیگر آن است که در انتهای ماده (۷۰۹) مصوبه مقرر شده است که «مقررات هر دو قانون [یعنی این مصوبه و قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴] از تاریخ ۱۳۹۴/۴/۱ لازم الاجراء است». حال با توجه به

اینکه از یک طرف این مصوبه قرار است به قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ الحاق و در آن ادغام شود و از طرف دیگر در ماده (۵۶۹) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ آمده است که «این قانون شش ماه پس از انتشار در روزنامه رسمی لازم الاجراء می شود»، بدین ترتیب در یک قانون دو زمان برای لازم الاجرا شدن آن پیش بینی شده است که از نظر اصول شکلی قانون نویسی صحیح نیست و لازم است به حذف و نسخ ماده (۵۶۹) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ تصریح شود.

www.ekhtebare.com

شماره: ۹۳/۱۰۲/۲۳۱۸
تاریخ: ۱۳۹۳/۰۷/۲۸
پست:
طبقه بندی:

جمهوری اسلامی ایران
برتالی

شورای نگهبان
قائم مقام دبیر

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۰۱/۵۰۱۶۷ مورخ ۱۳۹۳/۰۷/۲۸ و پیرو نامه شماره ۹۳/۱۰۲/۲۰۳۴ مورخ ۹۳/۱۰۲/۲۳۱۸ مورخ ۱۳۹۳/۰۷/۲۳؛

طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی

که با اصلاحاتی در جلسه مورخ هشتم مهر ماه یکهزار و سیصد و نود و سه به تصویب کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی بر اساس اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران رسیده است؛ در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۰۷/۳۰ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با توجه به اصلاحات به عمل آمده متغیر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تصویر شماره ۱۳ - تایید نهایی طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی توسط شورای نگهبان

چشم بینکار شما هستیم

در اخبار دیده ننوید

دیدگاهتان را بنویسید